

B-401.

1922/1-4 op 526

Tallinna ÜPPIMÄE
Seminari

KURSKUSÜNDIGU

KURVERI

1922

SEPTEMBER 1922

1922

1-2/3-4

166 012

S Ó Ó R

22189/1

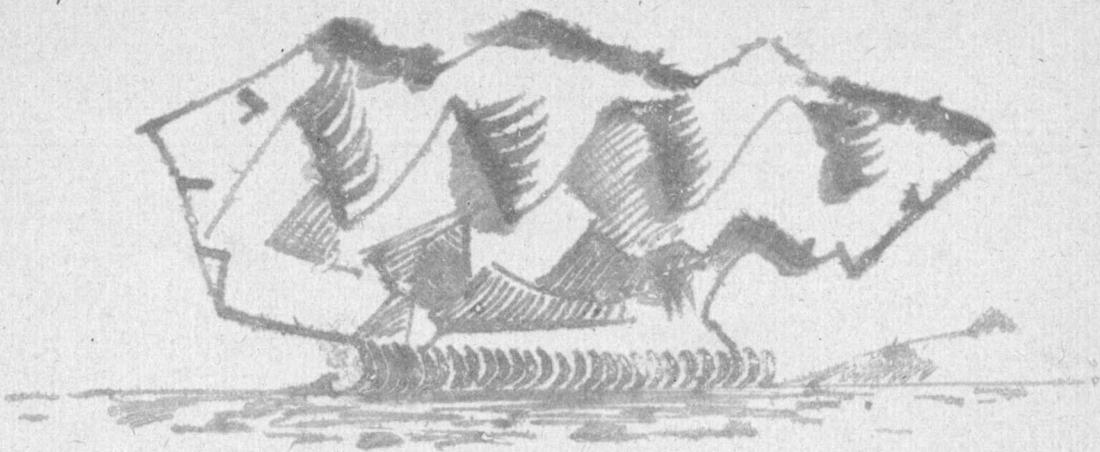
Z.

SEPTEMBER 22
1922

166012

B - 401

Concours

lume noored, kõis hoolivad maha-elu,
kõit kirgi, mit pügatavam riiker määratud
potentiaalina. See ei ole ühtekokku tegelust, ja
millest sel? See kõik pole üldse hoidva
ilma, edasivandum kultuuri, traditsioonide,
ühestest kaasvõtjatest vaenul; mit elu tema ideale
tänuole lähenemata. Määred määratud jah-

anded täita sellel nooruspingel, ülesanded buss-remad ja määratlemad, kui seda erialga välti ehitada. Tuleb siinult kirida, kui on noortel nii palju energiat, et jõtkub veel ajutuse pilla-miseks, mõttetüüs vaidlamineks? Vastus on igatahes etas. Kuid oleneb sunnit elama ajal, mil kõik pöörat pahempidi, mil ajratud teinud suure pöörde ja oma tsentrofugaal jäonga paizand käix segi kui määratuseks elu-labyrintide suple-vate inimmassedega. Flavind on endised kujud ja traditsioonid, kuid pole muudetud, sohnelda veel mittega, mis juba osaliselt ülesseant.

On segi ja õnnitlus käix, käigil on mõttetu kihutamine, keegi ei näe sangmale kui on. Ka noome tahitase kaasvivenda selle määrateli, ja kuidas vältib see teisti allagi?

Karvatajad kuuluvad suuremalt jaolt elumiste hulka, ja raske on täita ülesannet nii, et seda võiks mõista teise mõõduspuugu. Üliingused on olud, kün abume ja elame meie, noored. Igal nurgal on piilumas meid pööritas ja vutles elusviivitus, igal sammul maalitakse ta meile silme ede tubandeist värvide xanbi-

natiiconet ja variatiosonit. Kuid väitlus peab olema, ilma väitlusta ei ole eba, sest eba ise ongi väitlus. Ja si e väitlus peab olema kaks, püsinen, võimas, varine. See ei jõua väidelday, jätk alla; jo väidelda ei jõua need, kes pole sellegi farsiliiselt ettevalmistas. Sen suhteen on vanda meil nooril kõigil oma raskused ja eriti nel meil, seminaari kasvandikel, kel ei tulge mille üksnes omale muneteda hõjariiste ja kogumet; vaid kes peavad aitama muneteda neid sadanditel teistel. Mille viite saidet meie energiast ei tohi meil kasuta õra myrgitada, sest see võime õpetada ja valmistala teis: elle elule, kus töötatena, Inglatera kui vana myyrid, mis panevad vastu igale formile, kui olene myrgitatise riis fyysilisest kui psühholisest. Kuidas võimal jahatala sedi tiistele, kui olene ise piinedad, abitud ja saamatud? Ei. Meie peame olma täit tuld, täis valgust, peame olma idealset ja eeskujulised noored, energias ja põikusas kogn tuleviendule, tema olemise ja seina kõige liiemate mõttes ja massstaabis. Teda võime olla ainult siis, kui meie end igan suhteen sellist

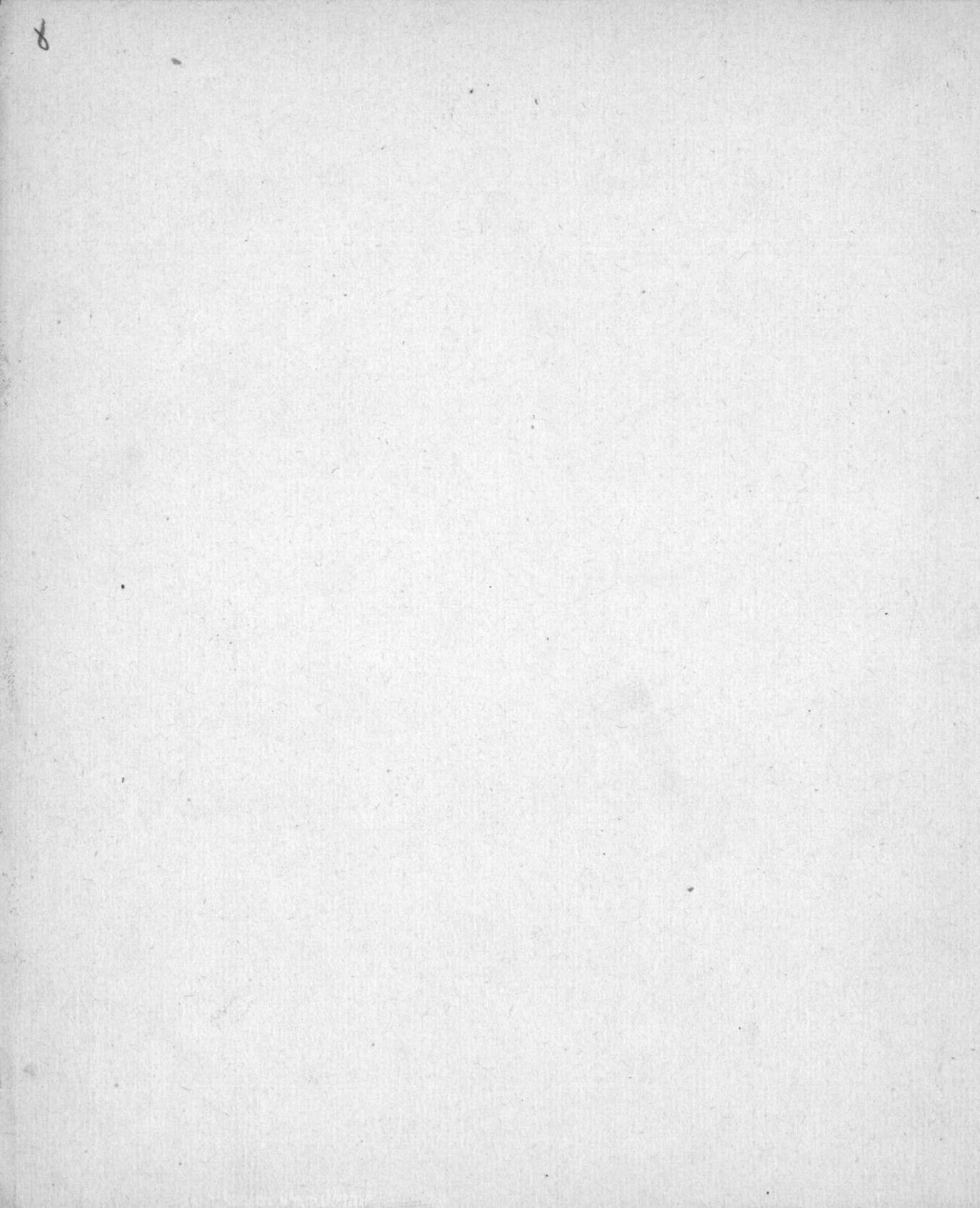
b

seminaristide. Sellen akadeemistusega tahab olla
abior meie karskueping ja tema häälpendja
oleks ajaviri, "Sõõr". Kuid abior olla võib siin
ainult osaliselt, seot põhjalikus ja täidlikus kas-
vatuse peale igauütset üle endan läbiruumi, ka-
kava yhing võiks esineda siin ainult teatud tööt-
punaistung.

Nagu näha, on ülesanded meil eriliselt suured.
Kuid sellega ei tohi meie mitte rohakudest tage-
pörgata, vaid peame seda suurema järga algan-
tööd. Kõik seminaristid käed rügle, ja
meie nüüd ühiseid jõul rohkem läbi, kui ell
alguses suudame ütkuda, oma ja koga noor-
soo earrutusalal idealsemra inimkonna eamse.

"Sõõr" tahab olla selle juures abior, sili-
määritajaks ja lensammonujaks. Sellega on ta määrat
eluliste eesmälestele ning rajat tööelule ja mitte
mõnesi surmud muutmaise, mis põhu enne syndiini
on määrat surmale, mõgi seda on jahitud palgide

teiste aegviijaga meil seminaaria.

"Sõõr" ei taha käsitada mitte üksi eeskunstiyumi, nagu seda usits järeltada tema läbiruumi. – T.D.L.K. y. ajakiri – Vaid ta tahab kätta kaõi elatist, kultuurilist, kirjanduslik, teadustlik, ühe sõnaga – kõike, mis on oleiline. Kuid selle juures ei tulle unustada ühte, mille poolt piuame, ja see on: ideoloogia, parake moodus ja inimene, kes moodustavad kavuke ja ideaalse inimkonna.

Olge tervitat kõik õppurid ja õpetajad seminaarist, kes aitab kaasa „Sõõrile“ ja karskushingule nende vihiste taastamisen oma kaasfääga. Olge tervitat, tervitat, kõik, kõik!

Peale selle on „Sõõril“ veel kroonika ja statistika osaxonad, kuhu palun sarta kõiki statistikaliigi ja kroonilisi andmeid, igaves oma kodukohust. Ka vietaxel „Sõõri“ kõik loengute ja referaatide kaud nüüd konspektid,

xuna muinemad ja tähtsamad reparaadid ilmu-
vad liiodena või eriväljaminevana.

Nüsalju yldjõosten „Saari" ylesandest ja
riktidest. (Eriti selts ja põhjalikumalt sellist tegus-
karat)

Koige selle piures jään lootma teie,
noorte kaardivillejale, ahi päale, jään lootva,
et autate saavutada need vihre, mis endale
ette näidatakse Karjaksyping ja „Saar".

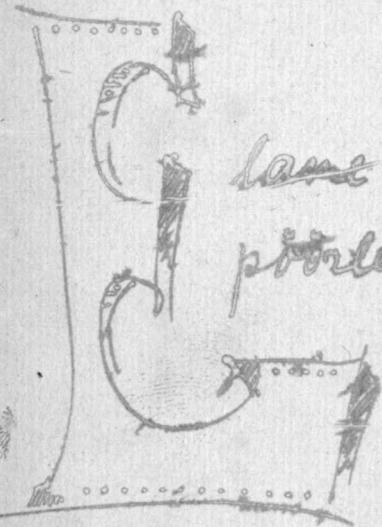
Tervitan ja tänan teid üllustelt.

Tallinnas 18 sept. 1922 a.

Toimida Paul Kamburg.

Portamento

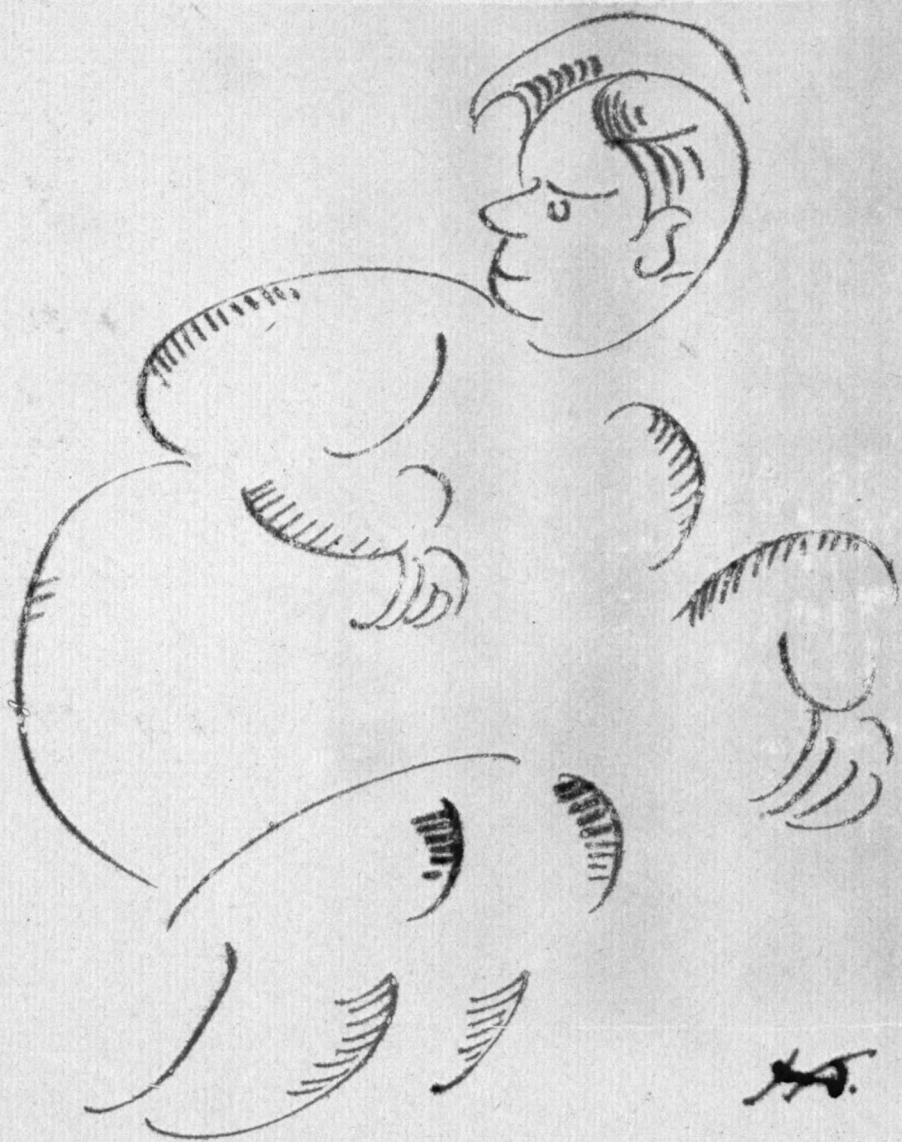
lase ajal emolemmatul. Suneel,
pöörleva ajavatta tundifungi
määratu jõukusega puhu
maatuum väänkame rüga-
tikum. Oles ise pesaagu
peatus, mõttlera ajutud, lamer, nende
moodid, voolust tujident. Tantvidut aja-
spiekoj määratu melankol-hyrava
trumpet-süürtsura viuli saatel edasi.

isera edasi ilma et teatoni rehki tyyrit, vahku jutut. Ainult mõtteturud kaaluvisid, frantsid, tradusid, longiad, isvid, sismid, pismid, millest pole olevinul mingit kasu. Ainult mõtteturud jaanapõimised, rendkäspinuus, kalkuleerivon, analysiid, latvillustont.

Ainult mõtteturuk vahetusse autodel, puusidel euro-motto autotekstidel läks teadmatusest teadmatusesse.

Tuleb surmata, hõitada, mahatõhude, viigistada iga inimlik idee. Igas mõt, peauda : ellent põõrasent tsentripunkti labirynt põõrikavant oja kannusent. Igas sarnane aastakaud ja on õraandja kontrollrevolutsioonar, siu tõhveri, õhustai, hõitai ja maharinkur?

Ees nii me noored?

60

kus nü?

Hüusquue on määrat aeg meil elada
öppi vanadel tapmist, promist, mars-
döörimit, riistlikku liguris armastust
seina äären, nyldinist ja koorimist, seda
kõik õpetavad meile need, kes on sen
suhtes patentant tõmonaerit, elanud
verind, seda suurima kompetentsuse
varuse ning vriusust.

Kas olem vahel sellega noored,
kellel meil on õlit kõige suuremad
rakused, tähtsamad ülesanded: kus-
da elu 'edasi' olla tuleniku

See uspiinus on üks oluline üli-
misiid ühe suurima uspiinuse man-
nimasjute läilt uspiinuonnalt, nag-
sed on terge olev ymbrus, mis kõub
analyyimist, polleerumist extreem-

mark, fülgemuid, kalmulerimist aga mitte kopeerimist.

“Si kotti kõin vanad, kivi kylge ja uputame kõin naid, mida endle ropp-haisesse mäda-korra olemuse tulgastusjärv. Kõige parema sugavuse sugavuse.”

“Seda tunde voodaga.”

Kui on koostet eest, Lihvar hais vad jätised, siis võime alles mõista kysimus-märkeide mõistatuse muinasajal liselt kysimusmaalt.

Evald Rohr.

(*) Tuleb mõista naid vanu kellestel omadust õpetada een mõinit aineid.

E.R.

Tallinnan

22 sep. 11

MAHA EHTED!

Maha ehted!

Maame ajafärgem, kum ini-
mered valamad vahated
on mavad, nem nad iqa-
sugu vanust traditsioonest ja arva-
misiid valamad. Ka igasugu ehted
on ajad, mis vanus traditsioone elab-
vad meile tulitarad, vaimusilma ette-
torrad. Ehted on meile metsise rahva-
pärandus; tol ejal peeti seda ilusaks,
et endele igasugu metall aju kujge-
sti, kuid nyyd, kum kultuur juba

nii vird arenend, peaks inimesed ehetõ
mõtetustest olla saama. See väärnähtus
tuleb mõlemist soot inimete juure
ette, süski naiste juuren inam.

'Pääsjoelikult on just naised need,
kes omale kiinsuqu röngaid ja rõusid
eguks ajavad. — Mind on inna
kuvitand, mis esparast ainult kallid
ekted kantavad on? Mis peab see
just kuld või hõbe olemas, mis kaela
või käte pannakse, aga mitte varv
või tina? Juttu restes mõne ehetõland-
jaga, olen usginud ette pand: misso
just kalli himalised? Põhjust ei tea
veagi soleta, kuid kahlemata peab
see puhas kuld ehe hõbe olemas. Linna
arvates oleks ju ükskõik, mis metall
ta on, pääas nii ta aga hästi särab

ja hulgab. Aga si, iminestel on teised vallad, sel si ole yhones ilustuse dekoratiivne vääritus, vaid siin mõjub ka auahus kaasa. Kõneledes ehetest, puudutakse ju ka rikkust. Nii samuti on kallikiridega: keegi si taha kanda järel tehtud kivi, vaid ta peab tingimata - eht - olema, — selgesti töökab siin auahus silma.

Kujutan ette iminest ehten, kui hülgavat klaasnuma jõulupunki, mis isegi kõrbe päale lendamisel maguneb ja pörandale kukub, ent häda inimesole, kui meil klaasnume ikka rohkem ja rohkem kasvab.

Härranequ ehted !!

Aetma.

Tallinnan
5 oct. 1920.

Vaba surm noorena vettlevat ilus
 Niiks raugeda raugana elutee vilus?
 Sulgeda silmi niiks ohtude pettens?
 Vabana surra - vaid püinade heitres?

Ajata kohkuda valitud surmast
 Õhn joobuda valguvast südame hirmast
 Hilliga täita all ootava haua,
 Hirmal ei põnmuse valguda kaua.

Suruolles riimasse viluda raua
 Saatusest üle - ees nügi me'jha.
 Valgudes õsja veel tornitser vei,
 Ülmutas tasa kui laineles meri.

Billy Kasberg

(autori kirjavõis muutunata)

juh tulipannasest lillist.

Kogude oli... Nii suure kavade, naga edas harva ole tulika. Päice paistis püstasalt ja maledalt taevas oli sinine ja selge, yltai põlevest ei olnud näha. Metsad ja aasad ol 'rohe-listes muutusid, ja neid ilustasid mitme. Neid lilled nagu kirjad vaibal. Kirjad liberasi lendasid üelt äicle, ja nende tõlmused täivad paudutatuid örnaid päikeseküni kavade õhus.

Väget ja võimes on kavade tane, nii et ta terve looduse talvenest äratub ja südamed röömust ylemola ma paneb.

Kesat looduse ilu ja föredus eyllust istus jum varjup piirkene, hall koga - inimene.

Inimene ta on ju nii väice ja tähtsates, et loodusjündide kõrval teda läibilegi ei pane, kuid sellis hallis kognesi peitus ometi midagi. Ta hing oli sama rõõm, cui kavadtamis ja tema teda ümbritses loodus. Tal ols häa siin piirkuse-paisten ja örnastunle paitades. Lillade lõhu ja kirdude laul uimastatid teda, ja ta lomas väime-tult ja leimult. Ta pääd ei meesand ainuski mõte - ols täiesti rahul endaga.

Komaga töi õn tuulepühangu kusajilt magasat lillelõhma, ja väice hall elvus fundis; et kangel, sääl kõrgete mägede taga, öitsel tema ammu-

29

egatsitud lill. Vägates vapatas ta keha, üüinsult
lirutas ta end ja 'tänu. ... Ta oli kindel takt-
mine omada lille ja ta mõte vabas aiumit selle
piire, kuidas jouda eesmärgile. Juhult ja piixa
hargas ta püüdma oma silvi poole. Tuli siin
allikad ja magusaldihmaliidid lilled talttid teda
oma piire moolitada, kuid eninem oli kõiken-
matagi ümberraamatata läks ta edasi oma teel.

Puude teravd otsad kuumustasid ta nägu
ja käti, tal tuli üle vinda jägedest ja järvest
enne kui joudis mae jalale, mis teda hukutsta
palusest. Kae rõlvat märkai ta, et ta ihm oli
seini kuumustastest, et ta riuetest olid järel jäet
ainult räbalad, kuid ta veel oli kindel ja
ööimalt hargas ta mäest üleseronsima. Inguru-
vaera ja püüdmiste järel joudis ta mäeharjile,
kuid siin avani kohutas pilt:

Piisanig E, kui pilk küünis, nägi ta leimataid
liivakorbet, kus liinid kõige vastikumad,
fülgastut äratavaid loomad. Yhtci puud,
yhtci pöösast ei olnud näha, ykski elustas
allikas ei oodanud maapõuest pastora tulist
liiva, mida kõrvetas otsustult näice.

Keset kõike koledust ilutset ta palus, tuli
punane lill. Poolinata sangust ja kõlge
palavusest hargas ta ettematlikult lille poole

seannama. Vael paar saamu kõrvetavaus linn ja pihu seini ta lille juures siutas otsustavalt xäe ja mardis lille, lati ta aga siinasaameli. Kusconde, - sed ta oli märgitud kui yksi teise

Yhress silmapilgusö jäid ta väed rülitult riiguma, siis tajas ta pää püsti ja sarnasest kõrvaldes tuldyd teed tagasi, tundes pettevuse tõidust. Läks tagasi sellena et minna kohale etsiina mit tulipunast lille, läks tagasi kindla teadmiseni et leialt hinni millempoolse tulipunaall lille.

Yhtralai tundis ta ka pälvetamat vaher terve rehet, mis oli tekkinud lille märgu.

T.s 17 märtsil 1921

Aston.

Obriðan!

Ohverdan! Isoanda õoen
ohverdan end, syda põuen
põksuman, muled pean
segi, kuid eeski ohverdan, seda pean!"

Imelik?! Miss akverdan jumalaile?
Keile olemastele jumalaile?
Enda väeva, nigi jo moisend?
Miss akverdan sõda jumalaile
olemasteile rumalaile?

— — — — — — — — — —

Devatavasti, palgi mul mõistust
et arverdam sihita, põõsasell !!!

See Robins.

P.R. 22.

J. O. S. Karskusühing.

Lükudes inimeste hulgau, nel
soovima silma en raha televi-
heks käekäik - töösel taktuvata ka
enreni ihm aidata saava inim-
koima parameesile parades kõige
eruvall end ja meseli ligemalt ümb-
rust. Tuleb miele aeg, kus soitsin nõne
kaas-õppeniga Tartuks korraldet vars-
kus kurustele. Länsime hui pärast
ilmu suunemate seummäärateta usku-
des leida ja saavutada midagi kasu-
toovat. Oli huiitar vaadeldla inimesi
nelledest paljud juba nava mitmesa-
pusin karskusseltam tegelastena on
esinenud, õhutand, kaasa aidand
kõigete mis hea ja ilus. Oli ka ini-

25
misi, nende seas ka eesgi, kes tunnista-
sid heas karne eluvõi, kuid sel
puudub soov araldada, seda, aral-
dada tõstele, piirda kaasa mõjuda
ka tõste peak - olla kaastegelaneks
kunagil Ühinguju või seltsim.

Lahkuksime Tartust — väliselt
vast samaduna, kui läksime, kuid
hingut paitsis midagi — midagi
mis takolis väljendust. Viimane ei
lasknud end ka kaua vodata.

Pärast mõord ettevalmistavat
referenti Tartuks kuulat aine üle —
Alkohol ja inimese organism — kor-
raldati suureni kõnekoosolek kõigi
kursustel vübind õppurite poolt,
osa rõtsid kõnelejatenu ka mitmed
õpetajad. Pärast põhi referenti —

22

karskustõõ kodumaal (referent "Joh. Kester"), töusid väga elavad läbirääkimised, mis üle kolme tunni kestsid.

Teriti kaasa ja vaidldi vastu. Pean tunnistama, et eme ~~et enne~~ veel ühtegi sarnast referaadi ohtut ei olnud üle eland. Kursustel viimase poole tehti ettepanek koonoleku seminariaari karskuseyhingu asutamis koonolekuks kuuluta, millele mitmelt poolelt vastus vaidldi.

Toonitati, et si olevat vaja mingit yhingu - kes on karske ja soovib karskusi jäädva, see võib seda ka olla ilma et seal juuren tingimata tarvilik oleks mingisuguse yhingu lüge olla.

310

Föulti rõumatuks ikkaagi otsaselle, et
moraalse töe andmineks sõksi ühingu
loamise tarvilix olnud. Valiti
ka korrakordar toimurid nelle
hooltes seltiöde tegemine, asutamis
koonoleku kokku kutsuvine jäeti.
Toimukonda kuulusid kõik kursus-
tad osavõtjad õppurud: Johannes
Kester, Mihkel Lürikall, Paul Ham-
burg, Robert Viher, ja Lemmy Hiliental,
peale nende neise Helmi Veinmann
ning kaheks õpetajat is. Hans Roos
ja Jakob Kents.

Asi edenes jõudsasti ja juhu 18^{ndal}
vebruaril 1922 a. kutsuti asutamis
koonolek kokku, millest ligi sada
õppurit ja neli õpetajat osavõtsid.
Kinnitati põhikiri ja valiti juha-

õige vääreed ja nii pea neid teida
 oli ka vähemata. On ju igal ehtinguul
 esialgse tegurit alustamine ja vao
 hoidmine kõige varrem. Oled siis-
 nit edarvet suure pündijaärgiga
 konkri seadma, lõtta, et tulvivien
 Kavasus kesktörimuonalt summat
 raha üld töötust saada, milleks ka pal-
 ve seal pool ositati. Kohjuna lubati
 39 tuhande asemel ainult 15 tuhet,
 mis kui summa vaavalt õige häda-
 lisimate tulude katmisega ulatub.
 Peate nimetat summa, jäab ehtinguul
 sõlgi veel 25 tuhande margu vääritusse
 ja sin si jäät mud alinõi kui
 jällegi uuesti Kesktörimuonna poole
 pöörata edespidiisus abisaamisen
 nime it summa seuruses. Kas tööt

peal sündi surmale siikuma sammale
stule tervilix organisatsioon — sur-
male siikuma sellesõast, et ei saa,
ütg esialgsest rahalistest viisivust.

Mõdetan, et määratid endisele
Korlinovisse Keskkodu kannus osamu-
nale toetuseks 50 tubat, kuna riima-
ses ainult 50 liiget tegiivad. Ka vovel-
des nende yake ühingu märguseid
töö tagajärgi ja tuleviku täit-
sust peab töötama, et seminarid
kansusühingu määrat abi inagi
öige väikene on. Kui täitub kiledu-
ja kui mõtted, et hõivat jälle see,
millel oleb pühendand pala ja reava,
mis lõpetust õratas ja tulenru pidi
restis lõutama.

Kas tööki poleks võimalik

tes, nelle hoolens juba edespidine tegemiskava konkru seadmine jäeti. Juhatuse valiti: Joh. Kester, Ll. Kivihall Paul Hamborg, Jenny Liliental ja R. Viher.

Tegemisel sihiks oli karskus aatle võita & õ i & i seminaari õppurisi, korraldades reparaati väljusega, karskussõnlikeste ainetega üle, toimeparas kurssideid ja lõnguid.

Lühinesel keradkrajal jäeti pidada ehtusa reparaat õhtut, mündest kolm õpetajate poolt ja üks omavaheline õhtus lügtele. Karskus Keertoimukonna lahel vastutulekul ja abil suudeti luua oma raamaturoosu, mille tegurites digi

elav. Et juhatuse lügitega võige lähen vahekord olen, olustati juhatuse koonolevatele kutonda igast klassist esitajaid, kes siis omakorda teistele kõne edasi annavad.

Jga hea ettevõte suurenen ja laiemab, nü ka sün. Käesoleval s. o. 1922 - 1923 õpperaasta esimesel poolal suudeti ehituse tegurist juba laiemale alusele rajada. Lükmete arv kõynil juba 200 ni. Et lükmetele mõistlikkus ajavüdet parandada muretsoos juhatus ehitusele sportabiinöösid kerja jõustikku ja mitmesugusteks mängudeks. Ss. Resor- Resell'i lahuel vastu tuleneel saadi tervalt kõik abiinööd välja, seit sisestulokud olid ehitusele ikkagi

mõnda u. u. põdegoogilist näpunäidet tegmata siiski ja ütla, kuid selleks veel võimalust. — ? —

Kas pyhendaks õnni vähit lähet-
panu mille spetsiaalskonna peale ?
Kyll all on elusaid varemeid; meie
inimkooman !

Käed kefje kõik sellel aja
vastu huri - sel kallis inimsoo
tulevik! Oita sõnadest - järgnege
teed!

MR.

Tallinn

30-9-22

Kroonika Statistika, Mitmeaugust.

F. Ö. S. K. V.

Ukingu algas oma teperest esimesel
õppsenädala nükel septembril algul
80 lük mega. Sest nädalast peale algab
ka järgnevaline lügite arvu kasva-
mine nii et sama kuu 30 oli juba
152 lüget ja täna päev (8. okt.) on
lükmeid 170.

Ukinguule on muretsid spordiühinõu-
sid, milledega sai ettevõetud lüge-
tega ukine jalutus-mäng käike
Lasmäe ääle. On korraldat kaks
toenut ja üks omavaheline pere-
konna õhtu (7. okt.). Peale selle on
ukingul veel kaks aasta kohta

Vetoomia teatrile, mis lügetele torovi-
tumiiseks. Kriitik poolaasta auanu
imub detsembrikuu numbri.

P.H.

F. Ö. S. K. N. lähenud kavaas
Selle poolaasta tegemiskavam
on eriläht - otte nähtud Alens mõle
Pommi loengus (umber 6-8) kõne
ja vaimurkustist. Mõned üldised
relatsioonid kavas - ülevaatest,
kaks pidu üks minnaanu reisireen;
teine mazl. Võimatu pidu ojapäale
on esilekutsonud R. S. Kesktoriukonna
prüss meie eelarvel ja veel üks
oma vaheline perekonna õhtu. Täuli-

Reem tegevuskava ilmub jaanuaris
numbriga

P.H.

Sõõr.

Sõõr on T. Ö. S. K. ü. ajakiri ja ilmub igal kuul üks number. Enne jõulut ilmub veel kaks väljäannet № 2/3 kantsik numbrina ja number № 4 enne pühade seurama tulga ilustustega ja vahitõonistustega teksti. Sõõri kaastöölised võivad olla kõik T. Ö. S. K. ü. liikmed ja õpparid.

P.H.

Kirjavastused.

H.R. "loomar joosemassi" ilmub arvatavasti järgmisin numbrin.

Katsuge edaspidi töötada vaban vormini, sest rahvaluule vorm on raské jääl aimata, iseäranis teil algajal.

"olle nüju" ilmub järgnisen numbrin lyhendet sonkuvõttena.

P.H.

Sisu.

- 1) Saatens: P. Hamburg
- 2) Paratamatees: boald Rahik.
- 3) Maha ehted! Aston
- 4) Taba surm: Olly Kasberg
- 5) Jutt tulipunast lillest. Aston.
- 6) Ohverdan: E.v. Rahik
- 7) T.Ö.S.K.Y. M.K.
- 8) Statistika Kroonika Mitmesugust.
- 9) Sisukord.

Kaane ja sisujoonistused
valmistas N. Ader.

Vastutav toimetaja: P. Hamburg
Väljändaja: T.Ö.S.K.Y.

o

